

Islamizam u Nemačkoj

KRATKA INFORMACIJA

KURZ-**INFOS**

**Projekat
katoličkih i protestantskih predstavnika
o pitanjima religije i pogleda na svet**

Evangelische Zentralstelle
für Weltanschauungsfragen

Islamizam u Nemačkoj

Ovaj letak vas informiše o islamizmu, radikalnom pravcu u savremenom islamu. Kako biste informaciju pravilno svrstali, potrebno je da znate kakvu ulogu u Nemačkoj imaju religije:

Dve trećine ljudi u Nemačkoj pripadaju nekoj verskoj zajednici. Jedna trećina nema versku pripadnost. Polovina stanovništva su pripadnici dve velike hrišćanske crkve: katoličke i evangeličke crkve. Oko 5 % su muslimani. Skoro svi oni su došli tokom poslednje dve generacije iz ekonomskih razloga ili kao izbeglice u Nemačku. Većina njih potiče iz Turske, tačnije oko 60%. Ostali dolaze sa Balkana, iz severne Afrike, sa Bliskog istoka, iz Afganistana i Irana. Oko 75 % muslimana u Nemačkoj su suniti. Ima i alevita, šiita i drugih. Skoro polovina muslimana u Nemačkoj imaju nemačko državljanstvo. Jedna manjina od blizu 1 % su islamisti.

Sloboda veroispovesti, sloboda svetonazora

Nemački ustav jamči slobodu veroispovesti i svetonazora. Zato pored velikih crkava i religija postoje i mnoge manje verske zajednice, među njima i muslimanske grupe. Neke od tih muslimanskih grupa povezuju međusobno političke i verske ciljeve. Neke od tih grupa žive mirno u nemačkom društvu. Ali neke druge grupe su u sukobu sa društvom i ostalim muslimanima. Zašto?

- Oni su protiv vrednosti koje važe u Nemačkoj. Na primer, oni žele da promene državni poredak prema svojim shvatanjima. Oni su, na primer, i protiv ravnopravnosti žena.
- Oni su u svađi sa većinom muslimana, ali i međusobno, o pravom tumačenju njihove vere. Neki od njih kažu da su oni jedini pravi muslimani.
- Takve grupe ne obaveštavaju uvek otvoreno o sebi. Oni delom prećutkuju svoje ciljeve kako bi pridobili ljude za sebe. To važi i za neke islamiste.

Islamizam i politika

Islamizam je radikalna pravica u islamu i istovremeno politički program. Islamisti žele da izmene društvo i državu. Oni veruju da je islam rešenje za sve probleme. Mnogi islamisti kažu da priznaju demokratiju i nemački ustav. Ali to važi samo iz praktičnih razloga. Ako je moguće, treba da se uvede islamistički sistem. Međutim, islamisti nisu jedinstveni oko toga kako bi takva država trebalo da izgleda. Neki smatraju da može da postoji demokratija prema muslimanskim pravilima. Drugi žele da verske vođe imaju i političku moć. Jedina islamistička država, koja dosada postoji, je Iran. Njegov sistem se upravlja prema predstavama šiitskog islamizma.

Islamisti smatraju da većina muslimana islam ne shvata ozbiljno ili da ga čak izdaju. Za ekstremne islamiste su takvi muslimani nevernici. Politički neprijatelj islamizma je zapad, posebno SAD, i pre svega Jevreji. Mnogi islamisti vrbuju za borbu protiv države Izrael, većina su antisemiti.

Islamistička politika u Nemačkoj

Neke islamističke grupe imaju pre svega cilj da promene društvo u svojim zemljama porekla. U Nemačkoj prikupljaju novac kako bi podržali njihovu borbu u zemljama porekla. U tom cilju prave i propagandu.

Druge grupe žele da svojim pristalicama u Nemačkoj daju više mogućnosti da žive prema islamističkim predstavama. Na primer, žele da za njih postoji poseban pravni sistem ili da se državne škole upravljaju prema njihovim idejama. Kako bi postigli taj cilj, oni koriste građanska prava koja postoje u Nemačkoj.

Međutim, u Nemačkoj ne postoje političke partije koje učestvuju na izborima sa islamističkim programom.

Islamizam i moral

Islamisti žele da primoraju ljude da i privatno žive onako kako oni smatraju da je pravilno. Oni smatraju da su pravila za to došla direktno od Boga. Stoga su ta pravila

nepromenjiva i ne smeju se dovoditi u sumnju. Način na koji većina ljudi na zapadu živi je za njih nemoralan i protiv Božje volje. Ali i muslimani, koji se ne pridržavaju pravila islamizma, važe kao nemoralni i iskvareni od strane zapada. Islamisti imaju, međutim, i mnogo zajedničkog sa ostalim muslimanima. Oni priznaju pet stuba islama (molitva, ispovedanje vere, milostinja, post tokom meseca ramazana, hodočašće u Meku). Pridržavaju se muslimanskih propisa za jelo i piće. Njihove predstave o porodici, o ulogama muškarca i žene i tako dalje su većinom tradicionalno muslimanski.

Islamizam i nasilje

Većina muslimana u Nemačkoj pokušavaju da svoje ciljeve postignu legalnim, znači zakonski dozvoljenim putem. Neki islamisti se zalažu da se, uz ostala sredstva, primenjuje i nasilje. Međutim, nasilje je najčešće usmereno protiv neprijatelja u njihovim zemljama porekla. Oni izbegavaju da dođu u sukob sa nemačkom državom.

Mali broj islamista veruje da njihova borba sme da se vodi samo nasiljem. Svi muslimani su, prema njihovom shvatanju, obavezni da se oružjem bore protiv nevernika. Takvi „džihadistički“ islamisti izvršavaju i strašna teroristička dela.

Kako je nastao islamizam?

Islamizam nije tradicionalan pravac u islamu. On je nastao u poslednjih 150 godina kada su većina muslimanskih zemalja postale evropske kolonije. Osmansko carstvo Turaka, koje je vekovima imalo veliku političku i vojnu moć, tada je izgubilo svoju moć. To je dovelo do reformi u muslimanskom svetu. One su trebale da osposobe muslimane da postanu nezavisni od zapada. Neke od tih reformi nisu bile verske, već političke i kulturne prirode. Druge reforme su želele povratak na čisti islam, na prvobitni islam, ili na tradicionalni islam. Na taj način je trebalo da se odbrani od uticaja zapada. Iz takvih verskih reformi je nastao islamizam.

Različiti pravci

U islamizmu postoje tri pravca:

- Prvi pravac kaže da islam mora da se očisti od pogrešnih tradicija. Treba da važe samo prvobitno ispovedanje vere (tevhid) i prvobitni pravni poredak (šerijat). Tada će se islam, kako kaže ovaj pravac, uklopiti i u savremeni svet. Muslimani tada mogu da preuzmu modernu tehniku i nauku. Ovaj pravac islamizma može se nazvati „moderni“. On čak veruje da su savremena naučna saznanja pripremljena u islamu. Najvažnija „moderna“ grupa je Muslimansko bratstvo.
- Drugi pravac kaže da islam mora da se odvoji od savremenog sveta. To važi za tehniku, nauku i zapadno obrazovanje. Islam mora, po ovom shvatanju, da postane ponovo onakav kakav je navodno bio kod „pobožnih predaka“. To su prve tri generacije muslimana. Ovaj pravac islamizma može se nazvati „antimoderni“. U taj pravac spadaju ekstremni salafisti. (Tradicionalni salafisti najčešće nisu islamisti.) Radikalne „antimoderne“ ideje zastupa teroristička organizacija Boko Haram u Nigeriji. Ona sebe shvata kao deo terorističke vojske „Islamske države“ (IS odn. ID/ISIS).
- Treći pravac kaže da islam mora da se vrati na ono što je bio pre 200 ili 300 godina. Po njihovom shvatanju je islamska kultura tada bila jača od zapadne. Za turske islamiste je, primera radi, Osmansko carstvo bilo vrhunac muslimanske kulture. Kažu da su je uništile uticaj zapada i neislamske snage. Ovaj pravac islamizma može se nazvati „tradicionalni“. Pokret Mili Goruš je „tradicionalan“. Ali u njemu ima i „modernih“ ideja.

Koliko islamista ima u Nemačkoj?

Pretpostavlja se da su skoro jedan posto muslimana članovi islamističkih organizacija. To bi bilo bezmalo 50.000 lica. Više od 30.000 pripadaju turskoj „Islamskoj zajednici Mili Goruš“. Mnogi od njih se ubrajaju u islamiste.

Ekstremni salafizam ima oko 7000 pristalica. Ovaj broj raste, priključuju mu se mnogi mladi muslimani. U islam prelaze i mladi nemuslimani i postaju salafisti.

„Islamska zajednica u Nemačkoj“ („Islamische Gemeinschaft in Deutschland“ - IGD) zastupa ideje Muslimanskog bratstva. Ona ima veze sa više drugih nemačkih i evropskih organizacija sa sličnim ciljevima. Broj pristalica je oko 1000.

Više političkih organizacija sa arapskom pozadinom imaju kontakte u Nemačkoj. To važi, na primer, za Hamas i za šiitski Hezbolah, i za terorističku „Islamsku državu“ (IS/ISIS).

Ideje islamizma ne zastupaju samo organizovane grupe. Mnogi muslimani dele slične ideje, a da pritom nisu radikalni islamisti. Na primer, „tradicionalni“ islamizam je široko rasprostranjen kod turskih muslimana. To važi i za Indiju i Pakistan.

Salafizam u Nemačkoj

Reč salafizam potiče od arapske reči „salaf“, a znači „preci“. Time se označavaju pratioci proroka Muhameda i njihovi naslednici. Ekstremni salafisti dozvoljavaju samo njihovu predstavu o islamu. Oni poznaju samo ispravno i pogrešno, islamski i neislamski (halal i haram). Određuju kako se treba oblačiti, šta treba da se jede i pije, šta sme da se kaže i misli. Ekstremni salafizam poziva na nasilnu borbu (džihad) protiv nevernika. To privlači pre svega mlade ljude. Oni traže priznanje, pripadnost i zajedništvo. Žele da dožive osećaj snage. I žele da se bore za pravednu stvar. To može da dovede do toga da se priključe islamističkim terorističkim organizacijama.

Praktična uputstva

Islamističke organizacije, pre svega salafisti, vrbuju na Internetu. Tako dopiru pre svega do mladih ljudi. U nekim džamijama takođe postoje islamističke grupe i propovednici. U centrima za izbeglice i tražioce azila takođe

postoje islamisti koji vrbuju za svoje ideje. Ponekad pokušavaju agresivno da sprovedu svoje ideje.

Političke organizacije i verske zajednice u Nemačkoj mogu da propovedaju u javnosti i na Internetu. To važi i za islamiste, ukoliko njihova organizacija nije zabranjena. Međutim, oni ne mogu bez dozvole da propovedaju u centrima za azilante ili domovima. Niko ne sme da ulazi u privatne sobe ili stanove bez poziva. Nije dozvoljeno propovedanje kod dece ako to roditelji ne odobre. Međutim, lica koja žive u smeštaju mogu da pozovu druge kod sebe.

Ukoliko propovedanje islamista dovodi do teškoća, ili ako se ljudi druge vere (takođe i muslimani koji nisu islamisti) uznemiravaju ili ugrožavaju, nemojte sami reagovati agresivno. Obavestite odgovorne za dom ili krug.

Ukoliko primetite da su članovi porodice ili prijatelji u kontaktu sa islamističkim grupama, raspitajte se ko može da vam pomogne. Većina socijalnih radnika i psihologa, sa kojima ste u kontaktu, može da vam kaže ko se razume po pitanju islamizma. Na islamizam često mogu da upozore muslimanski duhovnici. Takođe se mogu kontaktirati i evangelička i katolička crkva. Možete, primera radi, na Internetu ukucati reči „Flüchtlingshilfe“ (pomoć za izbeglice) i „evangelisch“ (evangelički) ili „katholisch“ (katolički) zajedno sa imenom grada. Dobićete adresu na kojoj možete dobiti dodatne informacije.

Izdavač EZW u saradnji sa Konferencijom odgovornih za eparhije (Konferenz der Diözesanverantwortlichen) i poverenikom za pitanja svetoznana u rimokatoličkim biskupijama Nemačke kao i Konferencijom poverenika pokrajinskih crkava za pitanja sekta i svetoznana u EKD (Konferenz der Landeskirchlichen Beauftragten für Sekten- und Weltanschauungsfragen in der EKD).

Autor Dr. Hansjörg Hemminger

Prevod USG Übersetzungs-Service AG,
3063 Ittigen (Schweiz)

**Evangelische Zentralstelle für
Weltanschauungsfragen (EZW)**

Auguststraße 80 · 10117 Berlin

Tel. (030) 2 83 95-211 · Fax (030) 2 83 95-212

E-Mail: info@ezw-berlin.de

www.ezw-berlin.de

EZW-Spendenkonto

Evangelische Bank eG · BIC GENODEF1EK1

IBAN DE37 5206 0410 0106 4028 10